

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 10.12.2009
COM(2009)669 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

par Pamatlēmuma 2004/757/TI, ar ko paredz minimuma noteikumus par noziedzīgu darbību pazīmēm un sodiem narkotisko vielu nelikumīgas tirdzniecības jomā, īstenošanu

[SEC(2009)1661]

1. METODE

Pamatlēmuma 2004/757/TI¹ mērķis ir pieņemt tādus minimuma noteikumus attiecībā uz narkotisko vielu un prekursoru nelikumīgas tirdzniecības likumpārkāpumu pazīmēm, kuri Eiropas Savienības līmenī nodrošinātu vienotu pieeju šādas tirdzniecības apkarošanai².

Tas, cik efektīvi būs centieni, galvenokārt ir atkarīgs no valstu pamatlēmuma īstenošanas pasākumu tuvināšanas³, kas Komisijai ir jānovērtē šajā ziņojumā⁴. Šajā nolūkā Komisija ir izmantojusi novērtēšanas kritērijus, ko parasti izmanto, lai analizētu pamatlēmumu īstenošanu (efektivitāte, juridiskā skaidrība un noteiktība, pilnīga piemērošana, transponēšanas termiņa ievērošana)⁵, kā arī specifiskus kritērijus, jo īpaši pamatlēmuma efektivitāti (praktisko īstenošanu) un lietderību (attiecībā uz starptautisko tiesisko sadarbību).

Komisija 2009. gada 1. jūnijā bija saņēmusi atbildes no 21 dalībvalsts⁶. Līdz ar to pamatlēmuma 9. panta 2. punktā paredzēto paziņošanas pienākumu nav izpildījušas un ziņojumā netiks ņemtas vērā šādas sešas dalībvalstis: Kipra, Spānija⁷, Grieķija⁸, Itālija, Malta, Apvienotā Karaliste.

2. DALĪBVALSTU ĪSTENOŠANAS PASĀKUMU ANALĪZE

2.1. Definīcijas (1. pants)

Lai definētu narkotiskās vielas un prekursorus, pamatlēmuma 1. pantā ir izdarīta atsauce uz Apvienoto Nāciju Organizācijas 1961., 1971. un 1988. gada konvencijām⁹, ko ratificējušas visas dalībvalstis, kā arī atsauce uz tieši piemērojamiem Kopienas tiesību aktiem attiecībā uz prekursoriem¹⁰.

Tādējādi, neraugoties uz to, ka dažas dalībvalstis neiesniedza savas definīcijas (CZ, DE, HU, SI, BG), Komisija, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no pārējām dalībvalstīm, konstatē, ka 1. pants nerada īstenošanas problēmas, jo uz to attiecas jau spēkā esošie attiecīgie valsts pasākumi.

¹ OV L 335, 11.11.2004., 8. lpp.

² Trešais apsvērums.

³ Devītais apsvērums.

⁴ 9. pants.

⁵ COM(2001) 771, 13.12.2001., 1.2.2. punkts.

⁶ Šo valstu vidū ir minēta arī Bulgārija, kura ir iesniegusi tikai nelielu daļu to likumu tekstu, uz kuriem tā atsaucas savā atbildē, tātad šīs valsts atbilde tiks ņemta vērā orientējoši un ar nosacījumiem.

⁷ Spānija tomēr 2006. gadā, kā arī 2008. gadā informēja Komisiju par to, ka transponēšanas pasākumi ir ietverti pašreiz notiekošajā Kriminālkodeksa reformas projektā.

⁸ Grieķija tomēr 2008. gadā informēja Komisiju par to, ka tuvākajā laikā parlamentā jānotiek debatēm par īstenošanas tiesību aktu.

⁹ 1961. gada Vienotā konvencija par narkotiskajām vielām (kurā grozījumi izdarīti ar 1972. gada protokolu, ar ko groza 1961. gada Vienoto konvenciju par narkotiskajām vielām); 1971. gada Vīnes konvencija par psihotropajām vielām; Apvienoto Nāciju Organizācijas 1988. gada 20. decembra Konvencija par narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgu tirdzniecību.

¹⁰ Regulas (EK) Nr. 111/2005 un Nr. 273/2004, skatīt darba dokumentu 7. lpp.

Pamatlēmuma 1. panta 3. punktā termina „juridiskā persona” definīcijai ir izmantota standarta definīcija, kas lietota vairākos pamatlēmumos. Septiņas dalībvalstis neiesniedza informāciju (CZ, DE, LU, PT, SE, SI, SK)¹¹.

2.2. Noziegumi, kas saistīti ar narkotisko vielu un prekursoru tirdzniecību (2. pants)

Pamatlēmuma 2. pantā aprakstītās darbības ir tās pašas, kas uzskaitītas 1988. gada Konvencijas 3. pantā. Tomēr ir viena liela atšķirība: pamatlēmums neattiecas uz darbībām, ja tās tiek veiktas vienīgi savam personiskam patēriņam (2. panta 2. punkts).

Turklāt narkotisko vielu prekursoru jomā ziņojums attiecas tikai uz nodarījumiem, kas saistīti ar tirdzniecību; līdz ar to tajā netiek analizētas sankcijas par attiecīgās jomas Kopienas regulu noteikumu pārkāpumiem.

2.2.1. *Noziegumi, kas saistīti ar narkotisko vielu tirdzniecību (2. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunkts*

Vispārēji skatoties, 2. pantā minētie noteikumi kopumā nav nekad pilnībā pārņemti dalībvalstu tiesību aktos. Izrādās, ka vajadzības gadījumā vispārīgu formulējumu lietošana tiesību aktos vai plaša interpretācija var tikt izmantota, lai aizpildītu šīs formālās nepilnības. Piemēram, šķiet, ka termini *ražošana* un *izgatavošana* bieži praksē ir savstarpēji aizvietojami, vai arī, ka tiesību aktos neparedzētas darbības tiek sankcionētas, izmantojot *uzglabāšanas* aizliegumu, kas ir priekšnoteikums jebkāda veida tirdzniecībai.

Desmit dalībvalstis (AT, BE, FI, HU, IE, LV, LU, NL, PT, RO) pārņem savos tiesību aktos visas vai gandrīz visas norādītās darbības. Četras dalībvalstis (DE, EE, FR, SE) pārņem tikai daļu no darbībām, taču ievēro pamatlēmumu, izmantojot vispārīgus formulējumus. Septiņās dalībvalstīs (BG, CZ, DK, LT, PL, SI, SK) tiesību akti ir daudznozīmīgi¹², un tie negarantē pietiekami skaidru un precīzu pamatlēmuma pilnīgu piemērošanu.

2.2.2. *Noziegumi, kas saistīti ar prekursoru tirdzniecību (2. panta 1. punkta d) apakšpunkts*

Lielākā daļā dalībvalstu spēkā esošie tiesību akti atbilst 2. panta 1. punkta d) apakšpunktam, vai nu tādā pašā veidā izskatot prekursoru tirdzniecību un narkotisko vielu tirdzniecību, sankcionējot par tādām pašām darbībām (BE, BG, CZ, DE, SI, SK), vai nu atzīstot nodarījumus, kas īpaši saistīti ar prekursoru tirdzniecību, kuru piemērošanas joma ir plašāka, tos nepielīdzinot narkotisko vielu tirdzniecībai (AT, EE, FI, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PL, PT). Tādējādi imports, eksports vai glabāšana bieži ir iekļautas šajā nodarījumu kategorijā (HU, IE, LU, LV, PT).

Pēc pamatlēmuma pieņemšanas tikai divas dalībvalstis (RO, SE) izdarīja grozījumus valsts tiesību aktos, lai panāktu atbilstību 2. panta 1. punkta d) apakšpunktam.

¹¹ Bulgārija precizēja, ka tās tiesību aktos nav „juridiskas personas” definīcijas.

¹² Skatīt darba dokumentu, 9. lpp.

Divas dalībvalstis (DK, FR) savukārt paziņo, ka prekursoru tirdzniecība netiek atsevišķi aplūkota viņu krimināltiesībās, bet var tikt sankcionēta kā narkotisko vielu tirdzniecības mēģinājums vai līdzdalība narkotisko vielu tirdzniecībā. Komisija pauž nopietnas bažas par šo sistēmu atbilstību un jo īpaši uzdod sev jautājumus par 3. panta īstenošanu¹³: Komisija baidās par to, ka atsevišķa nodarījuma neesamība prekursoru tirdzniecības jomā varētu būt par šķērslī tam, lai efektīvi ņemtu vērā šādu tirdzniecību, jo īpaši uzskūdišanas, atbalstīšanas, līdzdalības un mēģinājuma jautājumā.

Tādējādi, ja darbības, kas ir aizliegtas ar pamatlēmumu prekursoru jomā, ir aizliegtas arī valsts tiesību aktos, var tikai konstatēt, ka pamatlēmuma ietekme nav bijusi liela.

2.3. Uzskūdišana, atbalstīšana, līdzdalība un mēģinājums (3. pants)

Pamatlēmuma 3. pants nav radījis lielas problēmas saistībā ar īstenošanu: Komisija uzskata, ka no 21 dalībvalsts, kura iesniedza pieprasīto informāciju, 18 dalībvalstīs tiesību akti ir atbilstoši¹⁴. No šīm 18 dalībvalstīm divas dalībvalstis (FI, SE) izdarīja grozījumus savos tiesību aktos, lai panāktu atbilstību, un divas citas dalībvalstis (DE, SE) arī izmanto 3. panta 2. punktā piedāvāto iespēju.

2.4. Sodi (4. pants)

2.4.1. Pamata nodarījumi (4. panta 1. punkts)

Piecu dalībvalstu (BG, LT, LV, NL, SE) tiesību akti rada interpretācijas problēmas, jo īpaši informācijas trūkuma dēļ. Viena gada sliekšnis vienmēr tiek ievērots, taču maksimālie sodi patiesībā ir daudz lielāki vairumā dalībvalstu. Tādējādi divpadsmit dalībvalstīs (BG, FR, HU, IE, LT, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK) ir sodi, kas divkārt pārsniedz pamatlēmumā ierosinātos termiņus, tas nozīmē, ka maksimālais soda termiņš ir seši vai vairāk gadi, dažreiz pat sasniedzot divdesmit gadu termiņu vai pat mūža ieslodzījumu. Šķiet, ka atšķirības dalībvalstu tiesību aktos nav mainījušās.

Tajā pašā laikā maksimālie soda termiņi tiek noteikti tikai tad, ja ir reāli uzsāktas krimināllietas un ja sodus reāli ir noteicis tiesnesis: katras dalībvalsts tiesu prakses salīdzināšana ļautu novērtēt, kādā mērā praksē ir īstenots valstu sistēmu tuvināšanas mērķis.

Šajā saistībā īpaša uzmanība jāvelta Nīderlandes sistēmas sarežģītībai un strīdiem attiecībā uz *coffee-shops*. Vieglo narkotisko vielu tirdzniecība kafejnīcās ir iecietības politikas, kas ir stingri reglamentēta, rezultāts attiecībā uz darbību, kas saskaņā ar tiesību aktiem tiek uzskatīta par nodarījumu. Prokuratūras pamatnostādnēs attiecībā uz kafejnīcām ir noteikts, ka 5 grami marihuānas vienam cilvēkam ir robežlielums, par kuru netiek ierosināta lieta. Līdz ar to, ja Nīderlandes tiesību akti atbilst pamatlēmuma 4. panta 1. punktam, iecietības politika attiecībā uz kafejnīcām ir atkarīga no krimināltiesvedībā piemērojamo iespēju principa, par kuru Komisijai nav jāizsaka savs viedoklis. Turklāt pamatlēmumā ir minētas nodarījumu

¹³ Dānija norādīja, ka mēģinājuma vai līdzdalības mēģinājums ir sodāms, Francija nesniedza piezīmes.

¹⁴ Trīs dalībvalstis (BG, HU, RO) neiesniedza pietiekamu informāciju.

vissmagākās formas, Komisija jo īpaši pauž bažas par daudz plašāku problēmu, kas saistīta ar šādu kafejnīcu apgādi, ko veic noziedzības tīkli.

Tādējādi Komisija konstatē, ka iesniegtie¹⁵ valstu tiesību akti kopumā formāli atbilst pamatlēmumam, tomēr pauž nožēlu par šo tiesību aktu nevienmērīgumu un raizējas par to praktisko piemērošanu.

2.4.2. Smagi nodarījumi, kas saistīti ar narkotisko vielu tirdzniecību (4. panta 2. punkts)

Divdesmit dalībvalstis no 21 dalībvalsts, kura iesniedza atbildes¹⁶, ievēro 4. panta 2. punktā pieprasīto soda līmeni. Tomēr soda maksimālais termiņš ir drīzāk 10 līdz 15 gadu robežās. Konkrētāk - desmit dalībvalstīs maksimālais soda termiņš ir 10 gadi (AT, BE, CZ, DK, EE, FI, HU, LT, LU, SE), un astoņās dalībvalstīs maksimālais soda termiņš ir noteikts 15 gadi (BE, CZ, DK¹⁷, DE, HU, LT, LV, SK). Sešās dalībvalstīs ir noteikti daudz augstāki soda mēri (FR, HU, IE, LU, RO, SE), savukārt četrās dalībvalstīs maksimālais soda termiņš ir 5 līdz 8 gadu robežās (AT, LT, NL, PL).

Astoņās dalībvalstīs ir ņemts vērā daudzums un kaitējums veselībai (AT, CZ, DK, DE, FI, NL, SE, SK), taču astoņās citās valstīs ir ņemts vērā tikai viens no šiem kritērijiem (BE, EE, HU, LT, LU, LV, PL, RO). Visbeidzot, piecu dalībvalstu tiesību aktos tas nav norādīts (BG, FR, IE, PT, SI). Ņemot vērā, ka šajās dalībvalstīs maksimālais soda termiņš, kas paredzēts par pamata nodarījumu, jau atbilst 4. panta 2. punktā norādītajam termiņam vai to pat pārsniedz, šādai iespējamai diferencēšanas neesamībai nav lielas nozīmes.

Komisija uzskata, ka 4. panta 2. punkta īstenošanas līmenis ir apmierinošs attiecībā uz to, ka tiek ievēroti sodu maksimālie termiņi. Turklāt jānorāda, ka šie sodu maksimālie termiņi bieži ir daudz bargāki un ka trīspadsmit dalībvalstis savos tiesību aktos nav iekļāvušas daudzuma un/vai kaitējuma veselībai kritēriju.

2.4.3. Smagi nodarījumi, kas izdarīti, darbojoties noziedzīgā organizācijā (4. panta 3. un 4. punkts)

- (1) Smagi nodarījumi, kas izdarīti, darbojoties noziedzīgā organizācijā/
Narkotiskās vielas (4. panta 3. punkts)

Eiropas Savienībā krimināltiesībās narkotisko vielu tirdzniecības jomā ir plaši ņemta vērā organizētās noziedzības loma. Septiņpadsmit dalībvalstīs (AT, BE, CZ, DE, EE, FI, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK) tiek piemērots sods, kura maksimālais termiņš ir vismaz 10 gadi, ja nodarījums ir izdarīts, darbojoties noziedzīgā organizācijā. Nīderlande izdarīja grozījumus savos tiesību aktos par narkotiskajām vielām, lai speciāli iekļautu nodarījumu, kas izdarīts, darbojoties noziedzīgā organizācijā, papildus vispārējiem noteikumiem kriminālkodeksā šajā jomā. DK, IE un SE nav īpaša noteikuma attiecībā uz organizēto noziedzību, bet tās ievēro noteiktos soda termiņus. Visbeidzot, Komisijas rīcībā

¹⁵ Skatīt darba dokumentu par atkāpēm attiecībā uz BG, LT, LV, SE.

¹⁶ Bulgārija nav ņemta vērā, jo netika iesniegta konkrēta informācija.

¹⁷ 16 gadi.

nebija nepieciešamās informācijas par trīs dalībvalstīm (BE, LU, SI), lai analizētu noziedzīgās organizācijas jēdzienu.

Turklāt jāuzsver, ka dalībvalstis neprasa, kā tas ir darīts pamatlēmumā, lai nodarījums būtu saistīts ar lielu daudzumu narkotisko vielu vai saistīts ar tādām narkotiskajām vielām, ka nodara vislielāko kaitējumu veselībai¹⁸.

Turklāt vairākās dalībvalstīs bija paredzēti atšķirīgi sodi atkarībā no nodarījuma izdarītāja lomas noziedzīgā organizācijā (dalība, vadība, finansēšana u.c.). Par klasisku nodarījumu (dalība), šķiet, galvenokārt maksimālais soda termiņš ir vairāk nekā 10 gadi. Astonās dalībvalstīs (BE, CZ, DE, LT, LV, NL, PT, SI) maksimālais soda termiņš ir 15 gadi vai vairāk, savukārt sešās dalībvalstīs (EE, FR, LU, PT, RO, SK) tas ir 20 gadi un vairāk. Tādējādi nodarījumi, kas saistīti ar narkotisko vielu tirdzniecību un izdarīti, darbojoties noziedzīgā organizācijā, tiek sodīti ar bargākiem sodiem, nekā tie noteikti pamatlēmumā, un līdz ar to ir ievērots pamatlēmumā noteiktais minimālais termiņš.

- (2) Smagi nodarījumi, kas izdarīti, darbojoties noziedzīgā organizācijā/Prekursori (4. panta 4. punkts)

Eiropas Savienībā krimināltiesībās prekursoru tirdzniecības jomā ir arī plaši ņemta vērā organizētās noziedzības loma, tomēr nedaudz atšķirīgi nekā narkotisko vielu tirdzniecības jomā.

Trīspadsmit dalībvalstīs (CZ, DE, FI, HU, LT, LU, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK) pastāv tiesību akti pret prekursoru tirdzniecību un tajos tiek ņemta vērā organizētās noziedzības loma. Palielināta stingrība tiek konstatēta arī sodu ziņā. Piecās dalībvalstīs (CZ, FI, HU, LV, PL) ir noteikts soda maksimālais termiņš 6 līdz 10 gadu robežās, savukārt astoņās dalībvalstīs (DE, LT, LU, NL, PT¹⁹, RO, SI, SK) soda maksimālais termiņš ir noteikts 15 gadi vai vairāk²⁰.

Jānorāda, ka septiņās dalībvalstīs (AT, BE, DK, EE, FR, IE, SE) nav tiesību aktu noziedzīgas organizācijas jomā, kas attiecas uz prekursoru tirdzniecību, vai arī iespējams, ka dalībvalstis nav par to paziņojušas²¹. Tādējādi var konstatēt, ka iepriekšminētajās dalībvalstīs sodu, ko piemēro par pamata nodarījumiem saistībā ar prekursoru tirdzniecību, maksimālais termiņš ir vismaz pieci gadi. Tātad pamatlēmuma 4. panta 4. punkta īstenošana ir apmierinoša.

2.5. Konfiskācija (4. panta 5. punkts)

Atbildes sniedza 21 dalībvalsts, no kurām 13 dalībvalstis (AT, DE, DK, EE, FI, FR, LU, LV, PL, PT, RO, SE, SK) iesniedza savus noteikumus attiecībā uz konfiskāciju, kas īpaši paredzēti valsts tiesību aktos par narkotiskajām vielām, savukārt sešas dalībvalstis (CZ, HU, IE, LT, NL, SI) informēja par noteikumiem, kas paredzēti kriminālkodeksā. BE un BG neiesniedza nekādus noteikumus. Tādu vielu konfiskācija, kuras ir nodarījuma objekti, ir vispārināta. Attiecībā uz šādu rīku, līdzekļu un īpašumu konfiskāciju Komisija atsaucas uz savu

¹⁸ Tikai Igaunija to saista ar liela daudzuma narkotisko vielu tirdzniecību.

¹⁹ Portugālē soda maksimālais 10 gadu termiņš ir palielināts par vienu trešdaļu, kas tomēr nav 15 gadi.

²⁰ LT, LU, NL, RO un SK kā maksimālo termiņu paredz 20 gadus cietumsoda vai vairāk.

²¹ Attiecībā uz DK un FR skatīt piezīmes par 1. panta 1. punkta d) apakšpunktu).

ziņojumu²² par to, kā ir īstenots Padomes 2005. gada 24. februāra Pamatlēmums 2005/212/TI²³ par noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju.

2.6. Īpaši apstākļi (5. pants)

Pamatlēmuma 5. pantā noteikts, ka ikviena dalībvalsts var paredzēt minēto sodu samazināšanas sistēmu attiecībā uz likumpārkāpējiem, kuri palīdz iestādēm. Visas dalībvalstis, izņemot BG, FI, NL un SI, iesniedza informāciju par valsts sistēmu sodu samazināšanai. Turklāt sešās dalībvalstīs (AT, HU, LU, LV, PT, RO) pastāv sodu samazināšanas sistēma, kas īpaši paredzēta valsts tiesību aktos par narkotiskajām vielām attiecībā uz šīm personām, kuras sadarbojas ar iestādēm. Daudzas dalībvalstis veic dalījumu atkarībā no tā, vai kriminālprocess jau ir uzsākts vai nav uzsākts, dažas valstis dažreiz papildus soda samazinājumam paredz atbrīvojumu no soda. Tomēr pēc pamatlēmuma pieņemšanas neviena no dalībvalstīm neizdarīja grozījumus valsts tiesību aktos.

2.7. Juridisko personu atbildība un juridiskajām personām piemērojamās sankcijas (6. un 7. pants)

Lai ņemtu vērā 6. pantu, galvenais klupšanas akmens ir juridisko personu pasīvās atbildības atzīšanas (6. panta 2. punkts). Desmit dalībvalstīs (AT, DE, DK, FI, HU, IE, LT, NL, PL, RO) pastāv 6. pantam atbilstīgi tiesību akti, bet astoņas dalībvalstis (BE, BG, EE, FR, LU, LV, PT, SI) nav iesniegušas pietiekamu informāciju, jo īpaši attiecībā uz 6. panta 2. punktu. Turklāt divās dalībvalstīs nav tiesiskā regulējuma, kas nosaka juridisko personu atbildību (CZ, SK), savukārt Zviedrijas pasīvās atbildības šaurais interpretējums nenodrošina tās tiesību aktu pilnīgu atbilstību 6. panta 2. punktam. Pamatlēmuma 6. panta 3. punkts dalībvalstīs nerada lielas problēmas.

Lai ņemtu vērā 7. pantu, divas dalībvalstis (CZ, SK) informē, ka tajās vēl nav juridiskā satvara šajā jomā, Luksemburga paredz tādu juridisko personu atbildības formu, kas nerada finansiālas sankcijas, pretēji 7. panta 1. punktā paredzētajam. Desmit dalībvalstis (AT, BE, DE, FI, FR, LT, LV, PL, RO, SE) ir iesniegušas tiesību aktus, kas formāli atbilst 7. pantā noteiktajam, taču astoņas citas dalībvalstis (BG, DK, EE, HU, IE, NL, PT, SI) nav sniegušas informāciju vai ir iesniegušas nepilnīgu informāciju, īpaši attiecībā uz soda apmēru.

Tikai trīs dalībvalstis (FI, RO, SE) ir izdarījušas grozījumus savos tiesību aktos, lai panāktu atbilstību 6. un 7. pantam. Komisija tādējādi vērš dalībvalstu uzmanību uz to, ka ir saņemts ļoti maz informācijas par pamatlēmuma īstenošanu attiecībā uz juridisko personu atbildību.

2.8. Jurisdikcija un kriminālvajāšana (8. pants)

Visās dalībvalstīs ir noteikts teritoriālās jurisdikcijas princips (8. panta 1. punkta a) apakšpunkts), tāpēc analīze tiek veikta par b) un c) apakšpunktu, kad nodarījums ir izdarīts

²² COM(2007) 805 galīgā redakcija, pieņemts 2007. gada 17. decembrī.

²³ OV L 68, 15.3.2005.

ārpus valsts teritorijas. Turklāt 3. punkts vairs nav nepieciešams, kopš ir stājies spēkā Eiropas apcietināšanas orderis.

Ja neņem vērā to, ka nav iesniegta informācija par nodarījumiem, kas daļēji izdarīti attiecīgās dalībvalsts teritorijā, Komisija uzskata, ka vienpadsmit dalībvalstīs (AT, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, LT, NL, PL, SE) tiesību akti atbilst 8. pantam kopumā. Savukārt desmit dalībvalstīs (BE, BG, HU, IE, LU, LV, PT, RO, SI, SK) nav iesniegušas nepieciešamo informāciju.

Jo īpaši saskaņā ar 8. panta 2. punktu sešas dalībvalstis (AT, DE, DK, EE, FR, SE) ir informējušas Komisiju par savu lēmumu piemērot 2. punktu un ir paziņojušas, vai to jurisdikcija netiks piemērota, vai tiks piemērota ierobežoti, kad noadījums izdarīts ārpus tās teritorijas attiecīgās dalībvalsts juridiskās personas interesēs (1. punkta c) apakšpunkts).

Tomēr īstenošanas līmenis joprojām ir neskaidrs, ņemot vērā, ka astoņas dalībvalstis (BE, BG, HU, IE, PT, RO, SI, SK) nav iesniegušas nekādu pietiekamu informāciju, ne deklarāciju par 1. punkta c) apakšpunkta īstenošanu, un tikai piecās dalībvalstīs (CZ, FI, LT, NL, PL) tiesību akti ir atbilstīgi šim apakšpunktam.

3. DARBĪBA UN IETEKME UZ TIESISKO SADARBĪBU

Grūtības, veicot pamatlēmuma darbības un tā ietekmes uz tiesisko sadarbību izpēti, galvenokārt ir saistītas ar informācijas apkopošanu par dalībvalstu tiesu praksi. Lai to izdarītu, Komisija ir balstījusies uz informāciju, ko tā saņēmusi no *Eurojust* un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla. *Eurojust* 2008. gada 14. novembrī iesniedza apkopojošu dokumentu par statistiku attiecībā uz *Eurojust* reģistrētajām lietām par narkotisko vielu tirdzniecību laikposmā no 2004. gada 1. janvāra līdz 2008. gada 12. novembrim. Komisija lūdz Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla palīdzību, nosūtot visiem tīkla kontaktpunktiem²⁴ anketu.

3.1. *Eurojust* ieguldījums

Iepriekšminētajā laikposmā *Eurojust* Kolēģijā ir reģistrēta 771 lieta saistībā ar narkotisko vielu tirdzniecību, parādot skaidri redzamu lietu skaita palielināšanos – no 77 lietām 2004. gadā līdz 207 lietām 2007. gadā. Ar narkotiskajām vielām saistītās lietas veido 20 % no *Eurojust* izskatītajām lietām laikposmā no 2004. līdz 2008. gadam.

Eurojust visvairāk lietu, kas saistītas ar narkotiskajām vielām, ir iesniegušas šādas dalībvalstis: Itālija (81 lietu), Francija (72 lietas) un Nīderlande (71 lietu), savukārt valstis, kuras iesniegušas vismazāk lietu: Malta (1 lietu), Kipra (1 lietu), Īrija (2 lietas) un Slovākija (2 lietas).

Dalībvalstis, kuras saņēmušas visvairāk pieteikumus, ir Nīderlande (264 reizes), Spānija (243 reizes) un Itālija (171 reizi), savukārt dalībvalstis, kuras ir saņēmušas vismazāk pieteikumu, ir Malta (3 reizes), Kipra (8 reizes), Slovākija (9 reizes) un Latvija (9 reizes).

Vispārējā veidā statistika parāda Nīderlandes, Itālijas, Francijas un Vācijas iesaistīšanos gan kā pieprasītājām valstīm, gan kā izpildītājām valstīm. Zviedrija un Portugāle ir iesniegušas

²⁴ Šie dokumenti ir izklāstīti darba dokumentā.

samērā daudz lietu saistībā ar narkotiku tirdzniecību (attiecīgi 64 un 57 lietas), savukārt Spānija un Apvienotā Karaliste ir saņēmušas daudz pieteikumu no citām valstīm (attiecīgi 243 un 102 reizes). Vismazāk iesaistītās dalībvalstis gan kā pieprasītājas, gan kā izpildītājas ir Malta, Kipra, Latvija un Slovākija.

Visbeidzot ir interesanti redzēt, ka 151 lieta, kas saistīta ar narkotisko vielu tirdzniecību, ir saistīta ar kādu citu vai vairākiem citiem noziegumiem, 65 lietas ir saistītas ar līdzdalību noziedzīgā organizācijā.

Tādējādi no šīs informācijas izriet, ka ar *Eurojust* starpniecību dalībvalstu tiesiskā sadarbība narkotisko vielu tirdzniecības apkarošanas jomā kopš 2004. gada neapšaubāmi ir uzlabojusies. Tomēr šobrīd nav iespējams noteikt atsevišķi paša pamatlēmuma ietekmi uz minēto sadarbību. Šis jautājums bija Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam nosūtītās anketas pamatā.

3.2. Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla ieguldījums

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkti desmit dalībvalstīs (CZ, DE, FI, FR, HU, IE, LV, LU, PL, PT) atbildēja uz Komisijas anketu.

Sniegtajās atbildēs vispārēji redzams, ka, pat ja pamatlēmums ir zināms praktizējošo speciālistu vidū, tiek uzskatīts, ka pamatlēmuma nozīme ir neliela, ņemot vērā, ka tas radīja maz izmaiņu valsts tiesību aktos. Jautājums par pamatlēmuma ietekmi uz tiesisko sadarbību joprojām paliek atvērts, jo, pirmkārt, tas neattiecas tieši uz tiesisko sadarbību, un, otrkārt, šķiet, ka nevienā valstī nav centrālās sistēmas, kas ļautu novērtēt tiesiskās sadarbības attīstību narkotisko vielu tirdzniecības apkarošanas jomā. Sniegtās atbildes bieži vien liecina par iztaujāto speciālistu relatīvu nepārliciecinātību, piemēram, FI, FR un PT.

Somijā kontaktpunkts uzskata, ka, pirmkārt, izmaiņas, kas veiktas pēc pamatlēmuma pieņemšanas, ir nelielas un ka pamatlēmums neskar tiesisko sadarbību, un ka, otrkārt, nav iespējams izdarīt objektīvus secinājumus, jo nav iespējas salīdzināt ilgākā laikposmā un nav uzraudzības sistēmas, kas ļautu novērtēt šādu ietekmi.

Francijā kontaktpunkts arī norāda, ka nepastāv sistēma, kas ļautu centrālajai iestādei gūt precīzu skatījumu par visiem savstarpējās palīdzības pieprasījumiem narkotisko vielu apkarošanas jomā. Francijas tiesas konstatē narkotisko vielu tirdzniecības apkarošanas jomā iesniegto savstarpējās palīdzības pieprasījumu izpildes kvalitātes vispārēju uzlabošanos, tomēr ir vērojamas atšķirības atkarībā no konkrētām valstīm. Tika norādīts arī, ka tiesnešu koordinatoru vai *Eurojust* pārstāvju iesaistīšanās bieži vien ļauj veikt sarežģītus koordinētus pasākumus. Kontaktpunkts secina, ka tomēr ir grūti noteikt, vai šie uzlabojumi ir radušies dalībvalstu veiktās pamatlēmuma transponēšanas rezultātā, un ka sadarbības vispārējā uzlabošanās pēdējo piecu gadu laikā šķiet vairāk saistīta ar Eiropas tiesisko kultūru tiesnešu vidū nekā ar šā instrumenta transponēšanu.

Portugālē kontaktpunkts uzskata, ka pamatlēmums ir zināms, bet vispārēji maz izmantots, jo valsts tiesību aktos jau tika ievēroti šie paši noteikumi. Nav norādītas nekādas īpašas izmaiņas tiesiskās sadarbības jomā, un tiek ieteikts vairāk izmantot jau esošos noteikumus, kas paredzēti jaunajos sadarbības instrumentos.

4. SECINĀJUMI

Pamatlēmuma īstenošana nav pilnībā apmierinoša. Protams, bieži lielākā daļa dalībvalstu jau ievēro noteiktu skaitu noteikumu. Taču vairākas valstis ir arī parādījušas savās atbildēs, kuras bieži ir daļējas, ka joprojām nav izdarījušas grozījumus spēkā esošajos valsts tiesību aktos, kad tas bija pieprasīts pamatlēmumā. Sešas dalībvalstis nav iesniegušas nekādu informāciju. Tādējādi valstu pasākumu tuvināšana narkotisko vielu apkarošanas jomā ir tikai nedaudz progresējusi. Pamatlēmuma nelielā ietekme ir apstiprināta Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla sniegtajās atbildēs. Šobrīd ir grūti noteikt saikni starp pamatlēmumu un tiesiskās sadarbības attīstību, kā to raksturojusi *Eurojust*. Līdz ar to Komisija aicina dalībvalstis, kuras to vēl nav izdarījušas vai ir izdarījušas daļēji, ievērot pienākumus, kas tām noteikti saskaņā ar pamatlēmuma 9. pantu, un cik drīz vien iespējams iesniegt Komisijai vai Padomes ģenerālsekretariātam īstenošanas pasākumu kopumu.